

Ruila Põhikool

TRAATKARKASSILE SAVIST SKULPTUURIDE MODELLEERIMINE

Praktiline töö

Koostaja: Killu Sarapson

8. klass

Juhendajad: Ellin Sarapson

Tauno Kangro

Ruila 2025

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1. SKULPTUUR KUI KUNSTIVORM	4
1.1 Skulptuuri ajalugu	4
1.2 Skulptuuri valmistamise protsess	5
1.3 Skulptuuri materjal	5
1.4 Pronksskulptuur	6
2. SAVIST SKULPTUURIDE VALMISTAMISE TÖÖPROTSESS	7
2.1 Karkassi valmistamine	7
2.2 Saviga modelleerimine karkassile	7
2.3 Viimistlus	8
2.4 Valmis kujude säilitamine.....	8
3. TRAATKARKASSILE SAVIST SKULPTUURIDE MODELLEERIMISE JUHENDI KOOSTAMINE	9
4. MINU ARENG SAVIST KUJUDE MODELLEERIMISEL	12
KOKKUVÕTE	14
KASUTATUD ALLIKAD.....	15
LISA 1	16

SISSEJUHATUS

Minu loovtöö teemaks on “Traatkarkassile savist skulptuuride modelleerimine”, sest tahan õppida kuidas teha skulptuure rohkem realistlikumalt ja väljendusrikkamalt. Valisin selle teema, sest mind huvitab skulptuuride valmistamine ja kunstiline protsess, mis kujude modelleerimisega kaasneb. Savist skulptuuride valmistamise oskus on eelduseks pronksskulptuuride valmistamisele, seega loodan töö käigus ka ise areneda ja luua tulevikus pronksskulptuure.

Minu töö eesmärk on koostada traatkarkassile savist skulptuuride modelleerimise juhend, et aidata ka teistel luua midagi omaenda kätega. Lisaks tahan modelleerida juurde vähemalt kolm uut kuju.

Minu loovtöö koosneb kolmest põhiosast. Esimeses osas kirjeldan skulptuuri kui kunstivormi, sh skulptuuride ajalugu ning tutvustan erinevaid skulptuuride valmistamise materjale ja tehnikaid. Kirjeldan skulptuuri valmistamise protsessi ning räägin pronksskulptuuridest ja nende valmistamisest. Teoreetilise osa jaoks kasutan internetiallikaid. Töö teises osas tutvustan juhendi koostamise protsessi ja analüüsin oma lõpptulemust. Juhendi koostamiseks valmistan ise skulptuure ja pildistan üles tööetapid ning kirjeldan tööprotsessi. Kolmandas osas analüüsin enda arengut savist kujude modelleerimisel aastate jooksul, võrreldes oma esimesi ja viimaseid töid.

Töö on vajalik, et tutvustada lugejatele näitlikult, mis on savist skulptuuride modelleerimine ning kuidas see protsess käib. Oma töös annan ka soovitusi, kuidas kujusid säilitada. Loodan, et minu töö inspireerib teisi leidma enda jaoks sarnast hobi.

1. SKULPTUUR KUI KUNSTIVORM

Skulptuur on kolmemõõtmeline kunstiteos, mille juures on oluline maht, vorm ja materjal. (Eesti Kunstiakadeemia 2024)

1.1 Skulptuuri ajalugu

Vanim skulptuur, milleks on mammutikihvast välja raiutud kujuke, pärineb umbes aastast 35000 eKr. See leiti 1939. aastal Saksamaalt ja kujukest nimetatakse "Lövi inimeseks". See on umbes 30,5 cm pikk ja arvatavasti kasutati mõnedeks rituaalideks hõimus. Kuna vanal ajal polnud väga erilist tehnikat, võis kuu valmistamine käsitsi võtta aega umbes 15 päeva või rohkem. (Randmann-Mihkla 2012)

Egiptusest on leitud üks kuulsamaid kujusid Sfinks. Pea on tal nagu inimesel, aga keha nagu lõvil. Skulptuuri pikkus on umbes 73 meetrit ja kõrgus umbes 20 meetrit, arvatavasti pärineb kuu aastast 2500 eKr või palju varem. (Randmann-Mihkla 2012)

Vana-Kreekas valmistati enamasti kivist skulptuure, kuid 4. ja 5. sajandil eKr hakkas skulptuuride vorm ja materjalid muutuma. Kujusid hakati eelkõige valmistama marmorist ja pronksist, seetõttu võtsid kujud ka uue vormi, mis oli realistlikum ja loomulikum. (Dudley 2019) Kreeklased olid esimesed, kes õppisid valmistama jalgadel seisvaid kujusid (Randmann-Mihkla 2012).

Kuni 325. aastani pKr olid skulptuurid põhiliselt kas aadlike või jumalate austamiseks, kuid aastal 325 pKr vähenes suuremate skulptuuride populaarsus ja esile tõusid skulptuurportreed.

Gooti ajastul hakati muutama skulptuuride kuu keerukamaks ja detailsemaks, kujusid paigutati seisma kirikute ümber.

15. sajandil algas renessanss, selle aja üks meistritest oli Michelangelo, kes sündis 1475. aastal ja valmistas 16-aastaselt oma esimese skulptuuri nimega "Madonna ja laps".

19. ja 20. sajandil muutus kunstimaailm, algas modernism. Hakati kasutama isiklikku, omapärast väljendusviisi ja stiili ning ei lisatud suurt rõhku detailidele ja anatoomiale. Üks selle aja kuulsamaid skulptoreid on Auguste Rodin ja teda peetakse kaasaegse skulptuuri eelkäijaks. (Dudley 2019)

1.2 Skulptuuri valmistamise protsess

Skulptuuri valmistamisel on tavaliselt erinevad tööetapid, et lihtsustada tööprotsessi.

Esimeseks etapiks on idee ja selle kavandamine – skulptuuri valmistamisel on vaja ideed ja kavandit, millel on näha skulptuuri lõpptulemust. Skulptuuri kavandamine ja idee loomine aitavad valmistamise protsessi lihtsamaks ja konkreetsemaks teha. (Buccacio Sculpture Services 2024)

Teiseks etapiks on materjali valik – materjale saab kasutada erinevaid, põhiline on, et neid oleks võimalik vormida. Väritingimusteks sobivad vastupidavad materjalid, näiteks kivimid, puit, metall jms, kuid skulptuure on ka võimalik valmistada kindlasti savist, elevandiluust, paberist ja paljust muust. (Rogers 2024)

Kolmandaks etapiks on mudel – tavaliselt enne suure kuju valmistamist, tehakse sellest skulptuurist valmis väiksemõõtmeline mudel või makett, et täpsustada detaile ja saada skulptuurist täielik ülevaade (Buccacio Sculpture Services 2024).

Neljandaks etapiks on skulptuuritehnikad – erinevatel materjalidel on ka erinevad skulptuuri valmistamise tehnikad. Üks vanimaid meetodeid on nikerdamine, enamasti nikerdakse skulptuure välja kivist, puust, elevandiluust, poolvääriskivist, kuid neid materjale on rohkemgi. Modelleerimist kasutatakse päris tihti, selleks on erinevaid võimalusi ja materjale mida kasutada, näiteks saab modelleerida savist, vahast ja kummist. (Victoria and Albert Museum 2024)

Viiendaks etapiks on paigaldamine – skulptuuri paigaldamiseks leitakse sellele sobiv koht, sobivate tingimustega. Paigutamine tähendab seda, et skulptuur pannakse kas alusele või kinnitatakse teise asja külge. (Buccacio Sculpture Services 2024)

Kuuendaks etapiks on skulptuuri hooldamine ja säilitamine – kuju säilitamiseks tuleb leida talle sobiv koht, kus keskkonnas see materjal säiliks. Skulptuuri tuleb ka puhastada, eemaldades mustus ja tolmu. (Täker 2024)

1.3 Skulptuuri materjal

Vanasti oli skulptuuri peamiseks materjalideks puit, pronks ja kivi, tänapäeval on erinevaid materjale peaaegu piiramatult. Skulptuuri on võimalik valmistada nii looduslikust kui ka tehiskunstlikust materjalist. Tänapäeva skulptuurid võivad olla valmistatud ka voolavast või pehmest materjalist, näiteks tekstiilist või mullast.

Skulptuur on tihti üks osa installatsioonist, mis on tänapäeval laiemalt levinud kunstivorm. (Eesti Kunstiakadeemia 2024)

Skulptuure võib valmistada erinevatest materjalidest: vaha, savi, krohv, kumm, puit, kivimitest (marmor, paekivi), metallidest (pronks, kuld, hõbe), kangas, klaas ning võib ka kasutada erinevaid leitud esemeid. Tihti kasutatakse ka näiteks lund või jääd. On ka erinevaid viise, kuidas nendest materjalidest skulptuure valmistada: neid võib modelleerida, valada, vormida, nikerdada, se pistada, keevitada, õmmelda ja muud moodi kokku panna. (Rogers 2024)

1.4 Pronksskulptuur

Pronks sisaldab tihti pliidi või tsinki ning see on vase ja tina sulam. Pronks on tugev ja vastupidav, kuid suudab välja näidata väikeseid detaile. (Victoria and Albert Museum 2024)

Esimene samm, tehakse pronksskulptuurist mudel – luuakse savist või muust materjalist kaheosaline makett, mis täidetakse silikooniga. Vorm määratakse ettevaatlikult vahaga ja eemaldatakse üleliigne vaha. Vormiosad keevitatakse kokku ja täidetakse vedela vahaga ja pärast eemaldatakse üleliigne vaha. Vahamudel valmib, kui vorm avatakse ja seda nimetatakse prooviks. Tihti tehakse vahakontroll skalpelliga.

Teine samm, luuakse vahamudelile võrk ja valmistatakse potivorm. Mudel täidetakse tulekindla kipsiga.

Kolmas samm, põletamine ja pronksi valamine – põletamise protsessi viib läbi valukojamees. Tavaliselt võib protsess kesta 2-3 ööpäeva kuni 900 kraadises ahjus. Vaha sulatatakse, see voolab vormist välja, seejärel vorm jahutatakse ja täidetakse lõpuks pronksiga, mille sulamistemperatuuriks on 1300 kraadi.

Neljäs samm, töö viimistletakse ja antakse sellele pronksskulptuuri kuju (Halconrui 2022).

2. SAVIST SKULPTUURIDE VALMISTAMISE TÖÖPROTSESS

2.1 Karkassi valmistamine

Karkassi valmistamiseks on vaja:

- Puust alust, kuhu kuju kinnitada.
- Traati, millest valmistada karkassi.
- Naelu, millega kinnitada karkass puust aluse külge.
- Pehmemat traati, millega ühendada karkass ja naelad.
- Haamer, millega naelu puust alusesse lüüa.
- Tangid, millega väänata karkassi, vajadusel lõigata.

Kui sul on olemas kõik need vajalikud asjad, hakkad valmistama karkassi. Esiteks on vaja võtta traat, millega tuleks valmis väänata karkass, kasutades abivahendina tange (karkassi väänamise õpetus on näidatud piltidega). Järgmiseks tuleks võtta puust alus, ning lüüa naelad vastavalt inimese või looma kujule sobivalt. Kui inimene on püstises asendis, kinnitatakse karkass aluse külge jalgupidi. Ehk kui on teada, kuidas peaks olema karkass kinnitatud, lüüakse haamri abil naelad alusesse. Kui naelad on kindlalt ja tugevalt aluses (nii et need välja ei kuku ja tirides ei tule välja), saab hakata karkassi alusele kinnitama. Võta karkass ja valmis alus, ning aseta karkass alusele. Nüüd on vaja pehmemat traati, et kinnitada karkass naelte külge. Esiteks pista pehme traadi ots karkassi jala külge (piltidel on täpselt näidatud), järgmiseks hakka kerima traati ümber karkassi jala ja naela, vajadusel lisa hiljem rohkem traate kindlustamiseks, et karkass püsiks püsti. Seda sama protsessi korda teise jala kinnitamisel. Valmis on saanud karkass, mis seisab püsti puust alusel.

2.2 Saviga modelleerimine karkassile

Saviga modelleerimiseks on vaja:

- Savi või plastiliini (vali ise), mida kanda karkassile.
- Nuga, kui sa soovid sellega aidata siluda või teha detaile konkreetsemaks.
- Kookosrasv, kui soovid teha kuju välimuse siledaks.

Kui sul on olemas kõik need vajalikud asjad, saad hakata kuju modelleerima. Kõige lihtsam meetod on katta esialgu kuju lihtsalt saviga üleni ära. Kui kuju on kaetud, on vaja hakata lisama kujule välimust ja lihast, nagu on päris inimesel olemas (piltidel on täpselt kõik etapid

ära näidatud). Kui kuju on valmis ja kõik proportsioonid on õiged, võid omal tahtel siluda kookosrasvaga kuju siledaks. Valmis on saanud kuju ehk karkass, mis on kaetud saviga.

2.3 Viimistlus

Viimistluseks on vaja:

- Alust, mis asuks värskes õhus ja millest sul pole kahju (kui see määrdub), saab värvida ka käes hoides.
- Spreivärvi, millega katta kuju pealiskiht – mina kasutan tavaliselt musta kuju katmiseks ja kuldset detailide välja toomiseks.
- Kummikindad või muud töökindad enda kaitseks värvi eest.
- Mask vajadusel, et värv ei satuks näkku.
- Riideid, millest sul kahju pole (võivad määrduda).
- Tuulevaba väliskeskkond.

Kui sul on olemas kõik need vajalikud asjad, saad teha viimased viimistlused. Esmalt on vaja riietuda vastavalt. Kindad, et käed ei saaks värviseks, mask, et vältida värvi näkku sattumist ning riided, mille määrdumisest sul kahju pole. Selleks, et saaks hakata värvima, tuleb minna väliskeskkonda ja leida tuulevaba koht või lihtsalt värvida tuulega samas suunas, et värv lendaks sinust eemale. Esmalt värvi kuju musta spreivärviga üleni mustaks ja teiseks spreita väheke detailidele kuldset spreid. Kui kõik need etapid on läbitud, tuleb jätta kuju õue kuivama ja tuulduma, soovitatavalt varju alla.

2.4 Valmis kujude säilitamine

- Päikese eest varjus.
- Normaalse temperatuuriga tuba.
- Lemmikloomade ja väikelaste eest hoitud.

Et valmis kuju säiliks, tuleb seda hoida päikese eest varjulises ruumis, kus temperatuur on madal. Kui ruumis leidub ka loomi, tuleks kuju hoida kõrgemal, kuhu nad ei ulatu, muidu võidakse kujule augud sisse närida ja värv ning savi pole lemmikloomadele ohutu. Hoida kuju ka väikelastest eemal, kuna savi ja värv pole söömiseks ohutud.

3. TRAATKARKASSILE SAVIST SKULPTUURIDE MODELLEERIMISE JUHENDI KOOSTAMINE

Enne päris juhendi koostamist kirjutasin lahti savist kujude valmistamise tööprotsessi.

Juhendi valmistamiseks oli mul vaja fotomaterjali, mistõttu pildistasin ühe kuju tegemisel üles kõik skulptuuri valmistamise etapid. Hiljem sorteerisin ja töötlesin fotod, et need näeksid visuaalselt paremad ja ühtlasemad välja.

Parema valiku minu modelleeritud savist skulptuuridest lasin pildistada fotograafil (Lisa 1) ning otsustasin, et koostan juhendi hiljuti valmistatud naise kuju põhjal (Foto 1).

Foto 1. Väljavõte savist kujude valmistamise juhendist. Killu Sarapsoni erakogu.

Esmalt valisin Canva keskkonnas sobiva kujundusmalli – ma tahtsin, et värvid ja stiil läheksid kokku savist kujude välimusega ja taust ise oleks naturaalne. Siis alustasin fotode paigutamist lehekülgedele vastavalt erinevatele tööetappidele. Iga pildi juurde mõtlesin kirjelduse ehk juhendi teksti. Otsustasin, et ühte tööetappi kirjeldan ühel lehel ja piirdun igal leheküljel 2-3 fotoga.

Järgmisena lisasin igale tööprotsessi osale pealkirja ning kujundasin juhendi visuaalse poole. Selleks valisin sobivad taustavärvid, kujunduselemendid ning kirjastiilid ja paigutasin tekstiblokid sobivalt (Foto 2).

Foto 2. Väljavõtte savist kujude valmistamise juhendist. Killu Sarapsoni erakogu.

Kogu juhendi koostamise vältel lähtusin sellest, et seda hakkavad kasutama edaspidi õpilased, mistõttu oli eriti oluline, et juhend oleks arusaadav, loogiliselt üles ehitatud ja visuaalselt selge.

Juhendaja abiga võtsin ühendust trükikodadega. Üheks mu sooviks oli, et juhend trükitakse kõvade kaantega ning oleks mõõtmetelt pisut väiksem kui A4-formaat. Sain trükikojast teada, milliseid muudatusi pean kujunduses tegema. Muutsin Canvas kujunduse mõõtmeid väiksemaks, lisasin löikevaru ning laadisin faili alla pdf-dokumendina.

Samuti sain teada, et esikaas peab olema teistsuguses formaadis kui ülejäänud lehed, sest see trükitakse koos tagumise kaanega. Seda ma Canvas enam ise teha ei osanud ja seetõttu aitas trükikoja kujundaja mul esikaane õigesse formaati panna. Lootsin, et saan trükkida kaane nahast imitatsiooniga, aga see osutus liiga keeruliseks ja tekkisid piirangud kujundusega.

Alguses oli mul plaan jätta juhendis vasakpoolsed leheküljed tühjaks ning paigutada pildid ja tekstid ainult parempoolsele lehele. Samas soovisin, et vasakpoolsed lehed oleks sama värvi, mis parempoolsed lehed, seega lisasin trükikoja soovitusel tühjad vahelehed. Hiljem tekkis idee lisada vasakule leheküljele tsitaate, mis pärinesid erinevatelt inimestelt (Foto 3).

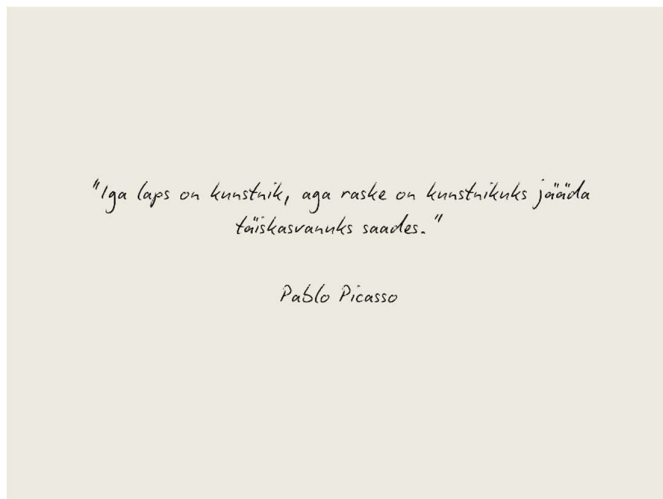

Foto 3. Väljavõte savist kujude valmistamise juhendist. Killu Sarapsoni erakogu.

Kulutasin tükk aega tsitaatidele sobiva kirjastiili leidmiseks, sest tahtsin, et tulemus oleks justkui käsitsi kirjutatud. Samuti oli keeruline leida sobivaid tsitaate.

Sain ühest trükikojast teada, et on võimalus kasutada Lay flat tehnoloogiat, see tähendab, et raamatut saab avada tasapinnaliselt ja tänu sellele on juhendit lihtsam kasutada. Otsustasin, et see oleks minu juhendi puhul hea lahendus. Trükikoda tutvustas ka võimalust tellida Soft touch kaaned, sellisel juhul jääks kaante pind käega katsudes pisut pehme. Selle kasuks ma siiski ei otsustanud, sest sellele jäävad sõrmejäljed lihtsasti peale ja materjal kulub kiiremini. Viimaks otsusin ikka teha kõvakaanelise juhendi. Lõpuks saatsin valmis juhendi dokumendi WeTransferi kaudu trükikotta printimiseks.

Tellisin trükikojast prooviversiooni, et veenduda, milline näeb välja juhend päriselus ja kas see vastab mu nägemusele. Prooviversioonis märkasin, et olen kasutanud sama fotot kaks korda. Tegin Canvas muudatused ja saatsin uue sisufaili. Lõplik trükitud juhend tuli välja täpselt selline, nagu ma ette kujutasin ja olen sellega väga rahul.

4. MINU ARENG SAVIST KUJUDE MODELLEERIMISEL

Läbi aastate on minu tööd läinud paremaks ja korrektsemaks. Kui ma alustasin modelleerimisega umbes viis aastat tagasi, teadsin ma inimese ja looma anatoomiast palju vähem, kuid tänu modelleerimisele ja kujude valmistamisele hakkasin seda paremini mõistma. See teadmine aitab mul muuta kujud realistlikumaks ja ilmekamaks. Mul oli suur ruum arenemiseks ja kujude valmistamise abil muutusid mu teadmised ning käsitöö paremaks.

Algul oli mul kuju valmistamisel keeruline arvestada kuju tasakaalu ja proportsioone, kuid nüüd oskan arvestada kuju raskuse ja tasakaaluga paremini. Tunnen, et oskan skulptuuridel paremini väljendada liikumist ja emotsiooni, nii et need muutuvad justkui elavaks. Varasematel aastatel valmistasin kujusid, mille poos oli lihtne ja detaile leidis vähe, samuti väljendas kehahoiak, näiteks käed ja nägu, vähe emotsioone ja tegevust.

Samuti on arenenud savi lisamine kujule – algul lisasin savi ebaühtlaselt, mistõttu tekkisid praod, ka silumine oli keeruline ja alati ei õnnestunud soovitud tulemus. Tänapäevaks oskan arvestada savi niiskuse ja kihilise lisamisega. Kasutan praeguseks ka erinevaid tööriistu, näiteks švamme, nugasid ja pintsleid, et siluda ja kujundada detaile ning tekitada erinevaid tekstuure. Kujude valmistamise alguses ma neid ei kasutanud. Kui varem olid kujud ebaühtlase pinnaga, siis nüüd oskan paremini saavutada siledat või teadlikult struktuurset pinda.

Algul inspireeris mind teiste kunstnike looming ja üritasin nende pealt justkui kopeerida. See aitas mul selgusele jõuda, milline stiil mulle sobiks, et saaksin seda arendada. Tänapäevaks olen leidnud oma käekirja ja stiili ning kasutan mõnikord ainult oma ideid. Varasemalt joonistasin tihti enne kuju valmistamist paberile lihtsa kavandi, nüüdseks teen seda harvem. Siiski kasutan vahel siiani internetist leitud fotosid inspiratsiooniks.

Skulptuuri valmistamise üheks kõige keerulisemaks etapiks on karkassi valmistamine ja seda ma pikalt ei osanud. Tänapäevaks oskan valmistada kuju algusest lõpuni iseseisvalt, kaasa arvatud naelte löömine alusplaati ja traadi painutamine karkassiks. Lisaks oskan skulptuuri valmistamise tööetappe paremini ette planeerida ja teen mõningad kehaosad paralleelselt, näiteks mõlemad käed ja mõlemad jalad korraga.

Olen vaadanud oma varasemaid töid ja näen väga selgelt oma oskuste arengut. Kui võrdlen oma esimest skulptuuri viimasega (Foto 4), märkan järgmisi edusamme:

- Parem proportsioonitunnetus
- Täpsemad ja realistlikumad kujud
- Suurem detailitäpsus
- Ilmekamad kehaosad ja näoilmed
- Sujuvam viimistlus
- Teadlikult viimistletud kujupind

Foto 4. Minu esimene ja viimane skulptuur. Diana Väinola.

Minu lemmikskulptuuriks on hiljuti valmistatud naise kuju, millel õnnestus minu arvates väga hästi emotsioonide ja liikumise väljendamine. See on mulle tähenduslik, sest näitab, kui kaugele olen oma oskustega jõudnud ja kui palju olen arenenud. Just seetõttu valisin selle kuju juhendi koostamise aluseks.

Sooviksin edaspidi õppida uusi tehnikaid, näiteks pronksivalamist ja nikerdamist kivile ning puidule, et viia oma oskusi uuele tasemele ja saada uusi teadmisi ning kogemusi.

KOKKUVÕTE

Minu töö eesmärk oli koostada juhend traatkarkassile savist skulptuuride modelleerimisest ja modelleerida juurde veel vähemalt kolm kuju. Suutsin oma eesmärgi täide viia – koostasin juhendi koos piltide, näidete ja selgitustega ning valmistasin sellel perioodil neli uut kuju. Lasin juhendi ka välja trükkida ja kõita kõvade kaante vahele. Ma olen lõpptulemusega rahul.

Töö käigus arendasin oma käelisi oskusi kujude valmistamisel ja ka oma disainioskusi Canva keskkonnas. Nüüd oskan vajadusel luua erineva välimuse ja stiiliga plakateid ja esitlusi.

Teoreetilises osas andsin ülevaate skulptuurist kui kunstivormist, tutvustasin skulptuuride ajalugu ja kuidas neid valmistati vanasti ning kuidas neid tehakse tänapäeval. Samuti kirjeldasin erinevaid skulptuuride valmistamise tehnikaid ning protsessi. Lisaks rääkisin pronksskulptuuridest ja nende valmistamisest.

Töö teises osas tutvustasin juhendi koostamise protsessi ja analüüsisin oma lõpptulemust. Minu jaoks oligi kõige raskem juhendi koostamine, sest ma pole kunagi varem sellist asja teinud. Ka Canva keskkonnaga polnud ma väga tuttav, kuid nüüd olen selles osas saanud paremaks. Ma ei osanud ette aimata, kui ajamahukas töö kujundamine on ja seetõttu kulus enamik aega juhendi koostamiseks. Samas olen lõpptulemusega rahul.

Mulle meeldis oma loovtööd teha, kuna mul oli võimalus luua midagi täiesti oma kätega, alustades kujudest ja lõpetades juhendiga. Töö oli väga ajamahukas, kuid töötasin selle kallal peaaegu iganädalaselt ja jõudsin õigeaegselt tööga valmis.

Soovitan kõigil kunstihuvilistel teha sarnast tööd, mina sain hea kogemuse ja palju uusi oskusi.

KASUTATUD ALLIKAD

Buccacio Sculpture Services. 2024. Sculpture Process.

<https://buccaciosculptureservices.com/sculpture-process/> (14.12.2024)

Dudley, J. 2019 A Very Brief History of Sculpture. [https://samsoriginalart.com/blogs/art/a-very-brief-history-of-](https://samsoriginalart.com/blogs/art/a-very-brief-history-of-sculpture?srsltid=AfmBOoqX27GKXYvzzwAP6HeEHrO7ESqAqjWmrDXlWhRinIJlVK1A2owJ)

[sculpture?srsltid=AfmBOoqX27GKXYvzzwAP6HeEHrO7ESqAqjWmrDXlWhRinIJlVK1A2owJ](https://samsoriginalart.com/blogs/art/a-very-brief-history-of-sculpture?srsltid=AfmBOoqX27GKXYvzzwAP6HeEHrO7ESqAqjWmrDXlWhRinIJlVK1A2owJ) (15.11.2024)

Eesti Kunstiakadeemia. 2024. Installatsioon ja skulptuur.

<https://www.artun.ee/et/erialad/installatsioon-ja-skulptuur/> (11.11.2024)

Halconrui, C. 2022. The Process of Creating a Bronze Sculpture.

<https://blog.artsper.com/en/a-closer-look/the-process-of-creating-a-bronze-sculpture/>
(23.10.2024)

Randmann-Mihkla, T. 2012. Vana-Kreeka skulptuur.

<https://kunstiabi.weebly.com/skulptuur4.html> (20.11.2024)

Rogers, L.R. 2024. Sculpture. <https://www.britannica.com/art/sculpture> (16.10.2024)

Täker, A. 2024. Kunstiteoste säilitamine ja puhastamine. [https://art-](https://art-lifepassion.com/kunstiteoste-sailitamine/)

[lifepassion.com/kunstiteoste-sailitamine/](https://art-lifepassion.com/kunstiteoste-sailitamine/) (1.01.2025)

Victoria and Albert Museum. 2024. Sculpture techniques.

https://www.vam.ac.uk/articles/sculpture-techniques?srsltid=AfmBOopj-2FpGx9V_i8Sayu-A8nbrBtxwI5ZY8rE9Pv_aDRY0bAi_Z7R (23.10.2024)

Näited minu tehtud kujudest

